

AMERIKANSKI SLOVENSKEJ

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 110.

CHICAGO, ILL., TOREK, 15. JULIJA — TUESDAY, JULY, 15, 1924.

LETNIK XXXIII.

Ste že opazovali...?

Ste že opazovali naravo v lepi spomladi, ko je odšel mraz in je zlato solnce ogrelo premrlo zemljo? Kako je vse naenkrat oživele! Rožica za rožico je pokukala tako ljubko iz zemlje in se kmalu razvila v prekrasno cvetko, da jo je bilo veselo oko, ki je šlo mimo. Kako lepo se je oblekel preje mrtvi gozd v krasno zeleno spomladno obleko! Kako lepo in ljubko so ptički zažvrgeteli po drevju in zapeli novo prekrasno himno dobremu Stvarniku, ki jim je dal doživeti novo pomlad.

Ali ne vidimo med katoliškimi Slovenci v Ameriki prav enakih prizorov? Ali ne čutimo vsi, da smo v krasni pomladi? Ali ne čutimo, kako dobiva solnce katoliškega prepričanja in katoliške misli vedno večjo in večjo moč? Ali ne vidimo, kako to gorkeje solnčice od dne do dne privablja iz premrle zemlje slovenske javnosti več in več lepih krasnih rožic — katoliških društev? Ali ne vidimo, kako se premrli gozd, — slovenska javnost — oblači vedno bolj in bolj v krasno zeleno obleko novega upanja za lepšo katoliško in moralno prihodnost, kakor je pa bila dosedanja mrzla zima katoliškega mraza, lahkomisljenosti, nezavednosti? Ali ne vidimo, kako se dviga naselbina za naselbina in prireja katoliške manifestacije, katoliške shode, ki povsodi presenečijo njihove prirejevalce, kajti vspehi so toliki, da si nikdar tega voditelji misliti ne bi upali? Kakor en mož, lahko rečemo, se dviga slovenski katoliški narod po Ameriki na te manifestacije in kaj čujemo tukaj? Novo krasno himno stare slovenske vere in stare slovenske ljubezni do Boga in njegove svete cerkve.

Da, iz vse slovenske Amerike se čuje vedno glasneje in glasneje samo en glas: Nazaj k Materi! Nazaj k naši stari slovenski veri, k starim slovenskim idealom in vzorom! Nazaj k tistim starim slovenskim idealom, ki so gnali katoliškega Slovenca, da je stoletja stal kakor predzidje proti turškemu navalu. Do kranjske meje je mogel priti Turek, čez mejo si je pa upal samo katerikrat, pa še takrat je vselej nesel krvave glave nazaj na Turško. Slovensko junaštvo, junaštvo in navdušenje naših očetov za staro "pravdo," za stare katoliške ideale, jim je razbilo trde turške buče. Ob te se je zastoj zaganjal.

Da, krasno pomlad katoliške probuje imamo pravkar, ameriški katol. Slovenci.

Kaj čuda pa zato, da ta krasna slovenska katoliška pomlad med nami ni ljuba tistim, ki so povzročili težko zimo, katero smo pravkar preživeli! Kaj čuda, da se dvigajo divji rdeči in na pol rdeči janičarji med nami in dvigajo pesti, dvigajo svoje "handžarje" in kriče in divjajo proti temu probujanju katoliškega Slovenstva. Je li to mogoče, da se je ta "mrtvec", ta "nazadnjaški katoliški Slovenec," res prebudil? Je li mogoče, da ga naše tolikoletno ubijanje ni ubilo popolnoma? Je te on, ki se dviga, ali je to samo njegov duh? Tako se prestrašeni vprašujejo.

Ne! ni to njegov duh, to je on sam, on, stara slovenska korenina, stari katoliški Slovenec, junak izpod Triglava. Tisti kralj Matjaž, ki je spal spanje, v katerega ste ga zabili nekoliko let, ta je, ki se dviga. In kaj, ali ni potem čuda, da jih je postalo strah? Da so se rdečim in pol rdečim janičarjem začele hlačice tresti?

Ne, nič ni čudno! Čudno bi bilo, ako bi se jim ne. Pre-dobro vedo, da jih bo ta junak sedaj pozval na odgovor za njih razdiralno delo, za to, da so mu uničili narodno edinstvo v največjem trenutku narodne zgodovine, da so ga toliko let slepili, na odgovor za vse slepenje in varanje.

Da, slep bi moral biti, kdor bi ne videl, kako se katoliški Slovenec dviga iz spanja, kako si mane oči in si trebi iz njih pesek, katerega so mu sipali v oči njegovi škodljivci rdeči, pol rdeči in tudi nekateri intrigantje in spregleduje! Posebno se pa hlačice tresajo divjemu janičarju, začetniku tega narodnega slepenja — Sakserju, kateremu je pionir slovenskega naroda v Ameriki, naš dični Very Rev. dekan Šavs pred tridesetimi leti zaklical besede:

"Ako bo kedaj slovenski narod v Ameriki odpadel od vere, ako se bo kedaj razdrla slovenska edinstvo in sloga, ako bodo kedaj naši ljudje postali nesrečni odpadniki od svoje vere ŽE DANES MI DOLŽIMO ZA VSE TO VAS, MR. SAKSER!"

In sedaj! Prav v njegovi lastni hiši, naselbini, so se dvignili katoliški Slovenci da enako, kakor po drugih naselbinah, dvignejo svoj glas proti svojim sleparjem. Glas naroda je zadivjal. Cele tedne je bruhal iz sebe strupene pene proti vsem, ki so pripravljali za ta shod. Satanska zloba je igrala na njegovih ustih, v strup je pomakal svoje pero, — pa? O, kdo bi se ne jezil, kdo bi se ne penil jeze, komu bi se hlačke ne tresle? V kljub večtetenskemu tolikemu trudu — krasno uspeli katoliški shod, da, lahko rečemo, najboljši, kolikor celo na lastna ušesa čuti krik razočaranega in splepnjenega ljudstva, ki je zahtevalo račun, ki je obsojalo svoje dosedanje voditelje, ogorčeno protestiralo proti vsemu dosedanemu slepenju? Da, kdo? Urednik je sedel na shodu, sicer (Dalje na 2. strani.)

RAZNE VESTI.

— Washington. — Japonski poslanik Hanihara je 11. t. m. odšel iz Washingtona proti San Francisco, od koder se poda v svojo domovino. Uradno se poroča, da je poslanik odšel na dopust.

— Washington. — Po novi izključilni postavi je nase-ljevanje Japoncev na havajske otoke tudi zabranjeno. Navadno taki naseljenci, ko so enkrat na havajskih otokih, pridejo v Zdr. države pod pretvezo, da so itak ameri-kanski prebivalci, ker so žive-li v Havani.

— Pariz. — Tri osebe so bile mrtve in petnajst ranje-nih, ko je ekspresni vlak, ki vozi iz Strassburga kolidiral iz nekim tovornim.

— Hackensack, N. J. — Pet oseb je bilo mrtvih, ko je vlak od Erie železnice zadel v neki avto, blizu Passal Junction, pet milj od tukaj.

— Chicago. — Triletni o trok od Mr. in Mrs. Arthur Reutlingerja iz Waukegana je umrl, ker je pogoltnil vse kar mu je prišlo pod roke. Ko so ga zdravniško preiskali, so našli v želodcu kosce le-sa, sukna, niti, papir in še več predmetov, ki ne spadajo v želodec.

— New York. — Ena in dvajset oseb je bilo ranjenih, ko je neki bus, ki vozi po peti avenue, kolidiral z nekim velikim avtom. Po poročilu poli-cije, je avto prehitro zavil in zadel v sprednje kolo busa, vo-ditelj istega je hotel prepre-čiti nesrečo, pri tem pa tako zavil, da je zavozil v drevo, nakar se bus preobrnel in pa-de na avto.

— London. — H. S. Jen-kins, vrhovni ravnatelj Ford Motor kompanije, izjavlja, da je kompanija, kupila v Da-genham ob reki Thames, 307 akrov sveta, na katerem bo-do začeli zidati tovarne za avtomobile. Poročilo pravi, da bodo takoj v začetku že po 500 kar dnevno izgotovili. Za-poslenih bo 10,000 delavcev, katerih plača bo 3 šilinge na uro ali 66 centov.

— Seattle. — Mr. Rachel Nolan, star 50 let, sorodnik Henry Forda, je umrl na za-dobljenih poškodbah, katere je dobil, ko ga je povozil ne-ki avto.

— New York. — Prezident Coolidge, je poslal Samuel Gompersu, predsedniku amer. delavske fedr. brzojavko, v kateri mu želi skorajšno okrevanje. (Kakor se vidi so prezidentje med seboj zelo prijateljski).

— New York. — Detektiv Timothy J. Connell, je pregan-jal štiri bandite, ki so v ne-kemu salonu napadli goste, pri tej priliki ga pa zadene kroglja bandita. Bil je na me-stu mrtev, banditje so pobeg-nili.

— Mexico City. — Poslanik Warren, kateri je bil v Meks-iko poslan od vlade Zdr. dr. da varuje interese naših dr-žavljanov, se pripravlja na povratek. Po njegovemu zadr-dilu se razmere v Meksiki boljšajo in tuji interesi niso o-groženi. Zaupanje ima tudi v novo izvoljenega predsednika Elias Callesa.

ATENTAT NA EGIPTOV-SKEGA MIN. PRED.

Atentatorja je hotela razdra-žena množica linčati. — Min. preds. ni smrtno ra-njen.

Cairo, Egipt. — Egiptovski predsednik Zaghloul, se je na-meraval po opravih odpelja-ti v Aleksandrijo. Nahajal se je ravno na kolodvoru med veliko množico ljudi, ko nek-do ustrelil s revolverjem in Zaghloul zadet pade. Množi-ca pograbila atentatorja in ga hoče linčati, kar pa se je poli-ciji posrečilo preprečiti.

Takoj se je domnevalo, da je Zaghloul mrtev, dobil je pa-le lahko rano. Peljal se je do-mu, kjer so zdravniki konšta-tirali da ni nič nevarnega in da bo v kratkem lahko nada-ljeval s svojim poslom.

Zaghloul, je ena markantna oseba v egiptovski politiki. On je nacionalist in je bil iz-gnan iz Egipta od angleške vlade, pozneje se mu je pa povratek dovolil, nakar je pri-šla njegova stranka do moči.

Protestantovski duhovnik — agent prohibicije.

Protestantovski duhoven Henry Rempel iz Joliet, si večkrat nabaše pištole in v-znemirja salonerje, kot vodja oborožene čete prohibicijskih agentov. Zle posledice pa ni-so izostale. Pretečeni teden so mu neznani zločinci v njegovi cerkvi podtaknili bombo, ka-tera je cerkev deloma razde-jala. Cerkev je znana pod i-menom Ottawa Street Metho-dist Episcopal. Rempel je vnet klan in kot tak, velik so-vražnik katolikov. — Po te-mu dogodku se je že slišalo, da naši nasprotniki ta dogo-dek zlorablja v namene, da grdi-jo s tem naše katoliške duhovnike, kot prohibicijske agente. Naši duhovniki se ne brigajo za stvari, katere se njih ne tiče. In ker prohibi-cija ne spada v delokrog kato-liškega duhovna, tudi ne vti-če svojih prstov vmes.

Grozni čin Kukluksklanov.

Battle Creek, Mich. — Bli-zu Detroitu so našli že 12 dni pogrešanega pastorja Owen C. Van Loona v žalostnem stanju. Na hrbtu je imel z go-rečim železom vžgane črke "K. K. K." tri in pol palca visoke in 9 palcev široke. Om-račil se mu je tudi um, tako da ne morejo izvedeti od nje-ga kako je prišel do tega. Ko-likor ga poznajo vedo, da ni bil sovražnik klanov. Nahaja se v bolnišnici.

ŠIRITE "A. S. IN EDINOST"

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

smo pričeli objavljati zanimi-vi kanadski roman "KAZAN, VOLČJI PES." Ker že naprej vemo, da bo čitatelje nadvse zanimal, zato opozarjamo naj vsak ta roman pazno čita od začetka, da ga bo potem na-tačno razumel. Kakor je vz-budil ta roman med angleško in drugo javnostjo, v katere jezike je bil preveden veliko zanimanje, jo bo brezdvomno vzbudil tudi med čitatelji in naročniki našega lista.

Iz Jugoslavije.

JUGOSLOVANSKA "SVOBODA". — RADIKALNI "NA-RODNI DNEVNIK" PRENEHAL IZHAJATI. — IZ-GLEDI ŽETVE V JUŽNI SRBIJI UGODNI. — DRU-GE ZANIMIVE VESTI.

Kakšna svoboda vlada v Ju-goslaviji.

Od ljudstva izvoljenim zastopnikom, poslancem, so vrata v parlament zatvorjena do 20. oktobra, kakor poročajo. Toraj skoraj pol leta bo ljud-skemu zastopstvu, parlamen-tarni večini, onemogočeno po-služiti se v borbi za ljudske pravice parlamentarne tribu-ne; poslancem je odvzeta moč kritizirati vladu, dasirav-no je v vsaki parlamentarno urejeni državi parlament nad vlado, njen kontrolni organ. Ni parlament za to, da mu da-je vlada navodila, marveč da daje on vladi navodila ter ji izreka zaupnico ali nezaupnico, kakor pač zasluži. Zdi pa se, da ljudski zastopniki kma-lo ne bodo več mogli svobod-no govoriti tudi izven parla-menta. — Kam to pelje, si lahko vsak sam misli.

"Narodni dnevnik" je "fali-ral."

Radikalnemu "Narodnemu dnevniku," so sovražniki zavili vrat. V svojem poslovnem članku sicer pravi, da je mogel prenehati po višjem na-logu, svojih nasprotnikov pa ne imenuje.

Dobri izgledi žetve v Južni Srbiji.

Iz Beograda poročajo: Iz-gledi žetve v Južni Srbiji so zelo ugodni. Ne samo žito, temveč tudi drugi poljski pri-delki obetajo najboljšo. Ra-čuna se, da bo letina za 40 do 60 odstotkov boljša od lan-ske. Le sadja bo malo. Tudi mak ni vspel, vsled česar bo produkcija opija manjša.

Roparski umor.

V Kovinu v Vojvodini je bil pretečeni mesec izvršen dvojni roparski umor. Tam-kajšnega gostilničarja Marti-na Baloga je umoril neki ru-munski vojaški begunec E-gon Phillips, ki se je vthotapil v Jugoslavijo. Splazil se je v gostilničarjevo stanovanje ter s sekiro umoril Baloga in njegovo 18-letno hčerko. Ko je izvršil zločin, je Phillips pobegnil v Vršac, kjer ga je zalotila žandarmerija in izro-čila državnemu pravdnstvu v Pančevu.

Proti vsakemu terorju.

Socijalni demokrati so na svojem zborovanju izjavili, da so proti boljševiškememu in fašistovskemu terorju ter od-klanjeju enega kot drugega.

Ulomi in tatvine.

Na sv. Petra cesti v Ljub-ljani je ulomil vlomilec v sta-novanje Petra Kužuska. Raz-metaval je po sobi, končno pa-le prišel do kottička, kjer je dobil zlato uro in verižico, vredno 7000 dinarjev. — Na Resljevi cesti pa je ukradel neznani vlomilec iz stanova-nja bivšega ravnatelja južne železnice Viktorja Bračiča nov suknjič in pa dežni plašč. — Gostilničarju Jožefu Bre-zovšku v Komenskega ulici sta bila ukradena iz veže dva sode po 50 in pa 58 litrov, vredna 20 dinarjev. — Gos-

tilničarju Francetu Mahletu je bila ukradena ob priliki nekega pretepa na šentjakop-skem trgu listnica, v kateri je imel 5000 dinarjev.

SMRTNA OBSODBA.

Zavrtni umor v Križevcih.

40-letni hlapec dr. Lebarja, Janoš Horvat, iz Križevcev, je bil navzlic temu, da ima z neko drugo žensko že dva nezakonska otroka, strastno zaljubljen v dr. Lebarjevo dekle Marijo Zdravec, ki pa ni marala zanj in je imela raje hlapca Mihaela Kardinarja, ki je tudi vodil gospodarjevo posestvo. Med obema hlapca-ma je prišlo radi tega kakor tudi radi raznih drugih malenkosti ponovno do razprtije in je Horvat ob takih prili-kah ponovno Kardinarju grozil z ubojem, kar je 3. maja tudi v resnici storil. Okrog e-ne ponoči se je podal iz kraz-vega hleva v konjski hlev, kjer je ležal Kardinar. Ko se je prepričal, da je vse tiho in da Kardinar spi, ga je udaril z gnojnim krampom po gla-vi. Zadel pa ga je očitno slabo, ker se je Kardinar dvignil v postelji. Ker pa tudi drugi udarec ni imel zaželje-nega vspeha, je Horvat poteg-nil nož in ga potem zaklal. Po strahovitom umoru je morilec pobegnil v Iljaševski gozd, kjer je legel na kup stelje. V takem položaju ga je naš-la neka posestnica, ki je za-devo naznanila orožnikom. Ko je Horvat opazil, da so mu na sledu, si je prerezal vrat in so ga našli potem nezavestnega. Po odkrivanju v Murski Soboti so ga izročili sodišču v Mariboru.

Porotniki so potrdili vprašanje hudodelstva umora in je bil obtoženec obsojen na smrt na vešalih.

Pohotnež.

Danes se je nadaljevala razprava, ki je bila 10. junija prekinjena, proti 18-letne-gu (Dalje na 4. strani.)

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljateve so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega dobitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din.	\$ 6.60
1.000 — Din.	\$ 12.85
2.500 — Din.	\$ 32.00
5.000 — Din.	\$ 63.50
10.000 — Din.	\$ 126.00

100 — Lir \$ 5.00
200 — Lir \$ 9.65
500 — Lir \$ 23.25
1.000 — Lir \$ 45.25

Pri pošiljatih nad 10,000 Din. in nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepriakovna, je obščitno neustojico določiti cenę vnaprej. Zato se pošiljateve na-činajo po tečaj onoga dne, ko mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SRBIJO PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAV-NO.

Vse pošiljateve sprejme na—SLO-VENSKO BANKO ZAKRAJSKE & CEJAREK 78—98 AVE., NEW YORK, CITY.

V NEDELJO POPOLDNE.

TEDENSKI KOLEDAR.

6. po bink. — Jezus nasiti
4000 mož. Mark. 8.
20 Nedelja — Hijeronim,
Marjeta.
21 Ponedeljek — Prakseda,
dev.
22 Torek — Marija Magda-
lena, Cahej.
23 Sreda — Apolar, muč.
24 Četrtek — Kristina, dev.
muč.
25 Petek — Jakob star.,
apost.
26 Sobota — Ana, mati Ma-
rije Device.

PRVI DEL.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ.

1. Dragocen zaklad.

"Kdor je našel prijatelja,
je našel zaklad."
(Sir. 6, 14.)

V bojih, katere so imeli
Angleži s prebivalci otoka O-
vahi v Avstraliji, so bili pos-
lednji premagani. Vse je be-
žalo. Jeden sam prebivalec
celega otoka se povrne in ho-
če odnesti svojega prijatelja,
ki je bil padel v boju. Ko se
približuje truplu, ga zadene
krogla. Vsled tega pusti mrt-
vega prijatelja in zbeži. Čez
nekoliko časa se povrne, a zo-
pet ga zadene krogla, — zo-
pet zbeži. Ko pa vidi povelj-
nik Cook, da se je mož povr-
nil v tretje in bil zopet zadet,
zapove, da naj nehajo strelja-
ti in puste možu odnesti pri-
jatelja. Ta res pobere svojega
mrtvega prijatelja ter ga ho-
če odnesti. A komaj ga vzdig-
ne, pade vsled ran mrtev na
tla. — Kolik dokaz pravega
prijateljstva.

Pač je reš, kar pravi že slo-

veči grški modrijan Sokrat:
"Ni je koristnejše, ne prijet-
nejše stvari, kot je dober pri-
jatelj." — "Zvest prijatelj je
močna bramba, kdor ga je na-
šel, je našel zaklad," uči nas
tudi sv. pismo. Zato proslav-
ljajo prijateljstvo največji go-
vorniki, opevajo ga najimenit-
nejši pesniki. Zlasti pa ne po-
zabi svet onih prijateljev, ki
so celo svoje življenje daro-
vali za svojega prijatelja. Do-
ber prijatelj je v resnici dra-
gocen zaklad (Pridig. 6. 14);
on je lek življenja, posebno
kadar človeka zadenejo brid-
kosti in nadloge. On vstraja
pri človeku, dasi ga je vse za-
pustilo, ga tolaži, mu daje po-
gum ter ga podpira z vsemi
svojimi močmi. Zato se tudi
človek v nesreči ozira po pri-
jatelju. A kako težko ga naj-
de.

Kakor pri posameznem člo-
veku, je tudi pri vsem člove-
škem rodu. Tudi človeški rod
se ozira v žalostnih časih po
prijatelju, po možu, ki bi ga
rešil nadloge. Ako kdaj, ve-
lja to v naših časih. Kdo ne
ve, koliko je reve in bede v
naših dneh? Neznosno je stan-
je zlasti nižjih stanov. Tu-
di dandanes se torej ozira člo-
veški rod po prijatelju, po
možu, ki bi ga rešil zadrege,
pogina!

Ponujajo se mu sicer mno-
gi, — a kateri je pravi? Tu je
liberalec. Kaj hoče? "Libera-
lizem je odrešenje človekovo
po samem sebi. Mi ne veruje-
mo nobene resnice, mi ne iz-
polnujemo nobenih zapovedi,
razen onih, katere smo si sa-
mi naredili," je odgovoril li-
beralni govornik v avstrijs-
kem državnem zboru na na-
vedeno vprašanje tirolskemu

poslancu Greuterju (l. 1878).
Liberalizem je proglasil pro-
stost v vseh zadevah; pro-
stost v veri, v tisku, obrti, tr-
govini itd. Ali je s tem poma-
gal človeškemu rodu? —
Vsakdanja izkušnja nas uči,
da ne, da je marveč le povzro-
čil nepopisno bedo. — Vezi
sv. zakona je raztrgal in vni-
čil njegovo srečo. Nekdaj tes-
no združene delavce je osa-
mil ter osamljene izročil v ro-
ke brezvestnih izkoriščeval-
cev. Tovarne je napolnil z de-
lavkami in otroci ter vsled te-
ga povzročil, da so se zmanj-
šale dneve, a razni mogotci so
si polnili svoje žepce. Njegove
sadeve v šoli nam oznanjajo
časniki, ki nam poročajo o
nedoraslih hudodelcih, moril-
cih in samomorilcih. Kaj ču-
da, ako je sv. oče Pij IX. ime-
noval tega prijatelja: "Kugo
našega stoletja."

Za njim je prišel drug "pri-
jatelj," ali pravzaprav je pr-
vi le izpremenil svoje ime in
barvo. To je socializem. Po
njegovem nauku naj bi postali
vsi ljudje jednaki, poneha naj
razloček med stanovi in se
razdeli premoženje med vse
enakomerno. — Apostoli tega
nauka prepotujejo ves svet in
ne brez uspeha. Zlasti v me-
stih najdejo rodovitna tla, a
silijo zelo tudi na deželo. Z
navdušenjem jih pozdravljajo
posebno oni, kateri bi pri tem
ničesar ne izgubili, vtegnili pa
kaj dobiti. Toda zdrava pa-
met in izkušnja nas uči, da
rdeči socializem ni naš pravi
prijatelj. Koliko so vredni na-
uki rdečih socialistov, poka-
zali so že mnogoteri poskusi.
Večkrat so že ustanovili dr-
žavico, ki je bila vrejena po
njihovem nauku, a večinoma
ni preteklo niti leto, ko se je
zopet razdrlo. — Ze l. 1824.
je ustanovil v Severni Ameri-
ki (Indianija) bogat Anglež
Oren naselbino, v kateri naj
bi bilo vse skupno. Zbralo se
je do 900 naseljencev, ki so
hoteli živeti v največji prost-

sti brez vere, brez zakona,
brez osebne lastnine. A koli-
ko časa se je ohranila ta ob-
čina? Komaj čez dve leti, in te
dve leti je bil vedel prepri-
vedne zmešnjave. Sedemkrat
so izpremenili svojo ustavo.
Dne 18. junija 1827. so se na-
seljenci razšli z bridko izkuš-
njo, da svet brez osebne lasti,
brez vere, brez zakona, z eno
besedo: brez reda ne more
obstati. — Ista se je dogodila
s slično državico v Kaliforni-
ji in Avstraliji. Kaj bi pač bi-
lo, ko bi prenehali vsi stanovi?
Kje bi iskal bolnik pomoči?
Kje slabotni podpore? Komu
bi se sploh ljubilo delati? Rde-
či socialist je prijatelj v be-
sedah, — v dejanju je vse
prej nego to.

PODMORSKI PREDOR MED
ANGLIJO IN FRANCIJO.

V angleškem parlamentu je
bila 3. m. m. živahna debata
o zgradbi predora med Ang-
lijo in Francijo. Tozadevno
iterpelacijo je vložil Chur-
chill, ki je zahteval sporoči-
lo stališča sedanje vlade o tem
vprašanju. Ministrski predse-
dnik Macdonald je odgovo-
ril da bo v tej zadevi sprejel
po Binkoštih posebno deputa-
cijo. Lady Terrington je pov-
darjala nujnost zgradbe iz tr-
govskih razlogov, zlasti pa iz
razlogov intimnega prijatelj-
stva med Anglijo in Francijo.
Macdonald je izjavil, da bo
njegova vlada tudi z ozirom
na prijateljstvo s Francijo sto-
rila vse za kolikor mogoče hi-
tro rešitev tega vprašanja, da
pa je treba preje počakati na
natančen načrt. Nato so vpra-
šali Macdonalda, če niso vlad-
ni predali že napolnjeni s to-
zadevnimi raporti. Ministrski
predsednik je pritrdil, obenem
pa pristavil, da so vsi načrti
že zastareli, ker je tehnika v
zadnjih letih silno napredo-
vala.

Kakor hitro pridejo načrti
o predoru pred parlament, je
njihov sprejem zagotovljen.

Predsednik omenjene deputa-
cije Sir William Bull je izpra-
šal vse poslance, izvzemši
vladne člane, ki pa so bili pre-
je člani dotičnega odbora, 400
poslancev je za zgradbo pre-
dora, 84 poslancev pa se bo
izjavilo potem, ko bo izrekel
svoje mnenje državnobramb-
ni komite, kakor tudi ministri
mornarice, vojske in zrako-
plovstva. Samo 73 poslancev
je proti predoru. Tako je že
sedaj večina parlamenta za
predor med Anglijo in Fran-
cijo.

Berlinska policija, napadla
rdečkarje.

Berlin. — Berlinska polici-
ja je napadla stan komunistov
in zaplenila neke dokumente,
v katerih je baje načrt za na-
meravano vstajo komunistov
prihodnje jesen. Zaplenili so
tudi bombe in napravo za iz-
delovanje ročnih granat. Na-
šli so pa tudi po drugih delih
države proti državne podpi-
hujoče spise, katere so tudi
zaplenili. Policija išče doku-
mente, po katerih bi prišla na
sled zarotnikom, kateri name-
ravajo usmrtiti več prominent-
nih politikov. Komunisti so ta-
koj vložili protest, v katerem
zahtevajo, da se jim vrne kar
so zaplenili.

Dva nova osumljenca napada
na poštni vlak v Rondoup
prijeta.

Antony Kissane, znani
"West side" nepridiprav, je
bil pred kratkim obdolžen u-
mora, se bo sedaj tudi moral
zagovarjati, radi soudeležbe
pri napadu na poštni vlak v
Rondoup, Ill. V istem času je
pa tudi glavni poštni nadzor-

LOUIS STRITAR

2018 WEST 21st PLACE
Prevaža pohištva — premo-
les — in vse kar spada
prevažalno obrt. Pokličite
ga po telefonu!
Phone Roosevelt: 8221

nik naznanil, da so prijeli Jess
Newtona, kateri je tudi na su-
mu, istega delikta. Mr. Ger-
mer, poštni nadzornik je izja-
vil, da so Newtonu znane po-
drobnosti napada, kakor tudi
kje, da se nahaja del ukrade-
nega denarja. Newtona iščejo
tudi oblasti države Texasa,
radi soudeležbe pri več banč-
nih ropih.

— New York. — John D.
Rockefeller, je včeraj prazno-
val svoj pet in osemdeseti roj-
stni dan. Ni pa sprejel nobe-
nega poročevalca in tudi ne
fotografa, kakor je bil običaj
vsako leto; rekel je le, da se
počuti prav dobro.

— Detroit. — Peter C. Je-
zewsky, župan, Max A. No-
sinski bivši policijski komisar
in John Ferguson, bivši poli-
cijski poročnik, so bili obso-
jeni vsak po dve leti ječe, ker
so se bavili s prodajo piva.

SIRITE "A. S. IN EDINOST"

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.
Roiakom se pripravam na
nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ
IA. KLJUČAVNIC IN
STEKLA.

Naiboljše delo, najnižje cene.
Prevzamem barvanje hiš zunaj
in znotraj, vokladam stenski
papir.

ŽENITNA PONUDBA.

Mož star 50 let brez otrok
se želi seznaniti s slovenko
meni primerne starosti v svrhu
ženitve. Sem v dobrem zdrav-
stvenem in finančnem stanju.
Katero veseli naj piše in pri-
loži sliko. Pismo se naj na-
slovi na:

Upravništvo Edinosti,
c-o.: Zakon,
1849 — West 22nd Str.
CHICAGO, ILL.

Največji denarni zavod
iz okolice doljnega mesta

JE POSTALA

dne 14. julija 1924

S ZDRUŽENJEM

KASPAR STATE BANKE

1900 — Blue Island Ave., Chicago, Ill.

IN

AMERICAN STATE BANKE

1825 — Blue Island Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNO NAPREDUJOČE IN VZORNO UPRAVLJENE BANKE V EDEN VELIKI FINANČNI
ZAVOD

KASPAR AMERICAN STATE BANK

Istega dne je American State Bank prenehala poslovati v njenih dosedanjih prostorih številka
1825 — Blue Island Ave. in njeni klienti se prosijo, da se z vsemi svojimi bančnimi zadevami obračajo na
novi prostor na KASPAR AMERICAN STATE BANK 1900 — Blue Island Ave., kjer je dosedaj se nahajala
Kaspar State Bank, kjer se bo vodilo in upravljalo posle obeh združenih bank točno do časa, dokler se ne
uredi novih prostorov.

Vlagatelji obeh bank se uljudno opozarjajo, da se jim bo njih vložne knjižice in čekovne knjižice
zamenjalo polagoma ob vlaganju, toda ni pa potreba zahtevati zameno takoj, boljše je počakati, da se prvi
naval poleže.

Dosedanji uradniki v poslujočih bankah, ki so pošteni ljudje izkušeni in vljudni, bodo opravljali pos-
le v novih-bankah

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Kapital in preostanek \$2,000,000.00

SIGURNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠEGA DENARJA!

Premoženje \$20,000,000.00

SOŠKI ČRNOŠOLEC:

MLADI GOZDAR

Izviren roman.

"Ne, ni mogoče! Milka ni taka. Predkritosrčna je, da bi mogla za mojim hrbtom počenjati kaj takega. Vendar hočem to stvar dognati do kraja!" preudarja in sklepa županja na tihem v srcu, potem pa reče Mraku:

"Obljubila sem ti, da ti ne zamerim; in to hočem tudi izpolniti. — Povem ti pa, ne prikaži se mi nikdar več čez prag, ako boš okoli raznašal te reči o moji hčeri."

"Mamica, storil sem, kar mi je velela vest. Odslej bom tih, kakor grob. Če bodo pa drugi govorili o tem, kakor že govore, nikakor ne dolžite mene."

"Govoriš prav, Kozmek, glej da boš še delal tako." — "Saj veste, mamica, da ni meni nič mar, naj vzame vaša hči gozdarja ali padarja. Ne bojim se pri tem izgube, ne pričakujem dobička. Vas in vašo hišo imam pa rad, zato sem prišel danes k vam."

Te besede Mrakove so precej pomirile županjo. Odstavila je lonec od ognja in nalila polno skledo okusne drobne kaše za Kozmeka. Potem mu je prinesla pa še zvrhan krožnik dobro zabeljenih mlincev. Hvalil je Kozmek in jedel, jedel in hvalil. In ko je odhajal, zahvalil je županjo še enkrat za tečno kosilo ter ji voščil, naj bi ji povrnil Bog vse stokrat in stokrat . . .

XXI.

"Ropotajo oča jezni,
Mati prose in svare . . ."
Levstik.

"Mati je že prinesla kosilo," opomnila je Milka očeta in brata, ki sta v isti njeni kot ona ogrebala turščico.

Vsi trije odlože krampe in gredo kositi. Mati je pa mej tem poveznila jerbas v travo, pognila čezenj bel prt in postavila nanj skledo. Cela družina sede okoli jerbasa na tla, odmoli in začne jesti.

Govorili so mej kosilom nenavadno malo. Kriva je bila tega mati, ki se je držala ves čas nekako čmerno in nevoljno. — Po kosilu sta odšla oče in Jožek takoj zopet delat; Milka je pa pomagala materi pospravljati posodo v jerbas. Pri tem ji mati ukaže, naj nažanje breme detelje za krave in prinese takoj domov.

Milka uboga, nič hudega sluteč. — Ko pride pa domov in odloži breme, pokliče jo mati v izbo. Ondi sede mati ob oglu mize na klop; Milka pa se ustavi sredi izbe in čaka, kaj bo. Precej časa zre mati molče hčerki v obraz. Oči ji postajajo bolj in bolj rosne in dve svetli solzi utrne se iz njih . . .

Milki utriplje srce od mučnih slutenj in sočutja. "Milka," reče z ihtečim glasom županja, "ali veš še, da sem jaz tvoja mati?"

"Mati, ljuba mati, kaj vam je?" vzklikne Milka pol v strahu, pol v žalosti.

"Milka, ti nisi več moja," reče zopet županja in prične še bolj ihteti.

Milka se ne more več premagovati. Kakor od slabosti omahne materi v naročje ter jo hoče objeti; a mati jo odrine od sebe. Milka se zgrudi na tla, nasloni glavico na materino koleno in jame na glas jokati. Nazadnje se materi že smili, zato ji prijazno reče:

"Milka, ali mi poveš odkritosrčno vse, kar te bom vprašala?"

"Vse vam povem, ljuba mati, vse, kar vem."

"Ali res rada vidiš mladega gozdarja?" Milka dvigne glavo, upre svoje oči v materine in odgovori z nedolžno odkritosrčnostjo:

"Oh mati, rada!"

"Ali ga zares ljubiš?"

"Zares, ljuba mati, zares."

Županja je izvedela dovolj. Praktična nprav njena je bila zadeta v živo. — Ali naj da svojo jedinko kar na vrat na nos mladeniču, ki nima pod solncem drugega kot borbno službo? — Nima stalnega doma, nima zemljišča, nima denarja in morebiti še poštenih starišev ne. In kaj poreko o tem ljudje? — Ne, to ne sme biti, pa ne sme! Taka sramota ne sme doleteti naše hiše. Dekle se mora vdati, mora ubogati! — In s trdnim upanjem, da se bo hči vdala, začela jo je županja prav ljubeznivo pregovarjati:

"Vselej si ljubila svojo mater, Milka, vselej si me rada ubogala; ubogaj me še sedaj. Izbij si iz glave onega človeka in niti ne sanjaj več o tem, da bi ga vzela."

"Oh mati, to je težko, to je nemogoče!"

"Vstani pa sedi sem k meni, golobica moja," pravi mati prijazno Milki, ki takoj vstane in sede poleg matere na klop.

"Jaz in oče ti ne braniva," jame stara sedaj z nova, "ako si hočeš izbrati ženina, ki bi bil količkaj podoben; a tega človeka pusti. On nima stalne službe; danes je tukaj, jutri pojde Bog vedi kam. In ti bi morala z njim proč od domačih, proč od mene. — Oh ne, ne, Milka! — Ubogaj!"

"V božjih rokah smo, bodimo doma ali drugod. — Vedno se bom težko ločila od vas, ljuba mati, a vendar se bom morala, ako poprej ne, — ob smrti!"

A pomisli, ljubo dete, da je on prav za prav revež kljub svoji službici. Kaj pa ima?

"Blago srce ima, kakršnega navadno nimajo bogati ženi."

"Čemu ti bo njegovo srce, ako ne boš imela kaj jesti?"

"Dobro srce, ljuba mati, je zvesto; bogastvo pa ni."

"Ljubi otrok, ti ne veš še, kaj se pravi živeti. Bog te razsvetli in pregovori, jaz te ne morem! Ne ostane mi drugega kot spomin na trud, skrbi in bolečine, ki sem jih prestala radi tega. In ko bodo sedaj na večer življenja lasje siveli na moji glavi, mislila bom kakor v sanjah na jedino hčerko, na nevaležno Milko, ki me je zapustila in šla po svetu za tujim človekom . . ."

Jok je zadušil materi besede in umolnila je. Milka se je z otroško ljubeznivostjo oklene ter prosi z ihtečim glasom:

"Ljuba mati, ne mučite me tako! Ali se vam ne smilim?"

"Ubogaj, otrok, ubogaj! Pomisli, kaj poreče oče . . ."

"Da ga ne vzamem, to mi lahko zabranite; da bi pa tega pozabila in ljubila drugega — ni mogoče . . ."

"Trmasta si in nepokorna!"

"Saj sem rekla, mati, da ga pustim; a drugega ne bom ljubila nikdar."

"Da ga ne puščiš, za drugo je še čas. — Nobene besedice ne izpregovori mi več z njim. Tudi nočem, da bi še kedaj prestopil naš prag. Oče mu bo že povedal, kolikor mu jih gre."

Nato odide županja nevoljna iz izbe. Kmalu za njo gre tudi Milka. Predno stopi iz hiše, otare si še enkrat s predpasnikom solzne oči in gre zopet delat na polje. A delo se ji slabo odlega. Sama potrta in žalostna misli, da žaluje z njo vsa narava. Solnce nima prave svetlobe, cvetke povešajo otožne glavice, nobena ptičica ne poje . . .

IZ JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)
mu hlapcu Lovro Kukovcu, ki je služil pri posestniku Jakobu Kurbusu pri sv. Lenartu v Slov. Goricah. Dvakrat je spolno zlorabil domačo komaj petletno nezakonsko hčerko. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Velikanska škoda vsled povodnji.

Generalna direkcija vod je zbrala podatke o škodi od povodnji, ki znaša v celi državi 150,000.000 dinarjev. Največ je trpel Srem, ker se pač nahaja med dvema veletokoma, ki sta se oba razlila in preplavila ravno in nizko ozemlje.

Boj malariji v južni Srbiji.

Znano je, da je malarija najbolj razširjena v južni Srbiji, kjer je dosti barij in močvirij, v katerih se nahajajo komarji, ki raznašajo malarijo. Da se vsaj kolikortoliko omeji ta bolezen, se je sklenilo na konferenci načelnikov ministrstva poljedelstva in vod, da se začne z izsuševanjem teh barij in močvirij. Na malaričnem ozemlju se nahaja sedaj tudi posebna komisija Zveze narodov — 12 članov — ki proučuje razmere.

Smrt vsled stekline.

Mesarskega pomočnika Mirka Matijaševića, ki je nameščen v Rabuvosi tovarni v Sestvetah pri Zagrebu, je pred štirinajstimi dnevi tovarniški pes ugriznil v lice. Matijašević rane spočetka ni upošte

JAZ MARY ŠTALCER

CLEVELAND, O.

sem rabila Wahčičevo Alpentinkuro za lase, ker so mi strašno odpadali tako, da bi bila vse zgubila, ako ne bi rabila Wahčičeve Alpentinkure, od katere so mi lasje takoj prenehali odpadati in dalje krásno in gosti rasti tako, da imam sedaj en jard in tri palce dolge lase, zakar se g. Wahčiču lepo zahvalim.

Imam pa še več drugih zdravil, katere bi morala imeti vsaka družina pri rokah v slučaju potrebe, kakor so moške, ženske in otročje. Za rane, opekline, kraste, grinte, bule, turrove, srbečo kožo, pruhate na glavi, zoper sive lase, revmatizem, kostibol in trganje, kurja očesa, bradovice itd. Pišite takoj po cenik, ga pošljem zastoj.

JAKOB WAHČIĆ

1434 — E. 92nd St. blizu SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO.

val, pozneje pa se je podal v Pasteurjev zavod na lečenje. A bilo je prepozno. V groznih mukah je prošlo sredo umrl za steklino.

Podbrdo.

Posestnik in žagar v Podbrdu Valentin Valentinčič je na svoje stroške zgradil elektrarno in poskrbel za napeljava po vasi. Dne 10. t. m. so prvič zažarele električne žarnice. Tudi cerkev je dobila električno luč.

Senzacionalen političen proces v Belgiji.

Pred dobrim mesecem dni je prišla v Bruslu velika, splošno pozornost vzbujajoča razprava proti baronu Coppeu, enemu izmed največjih industrijalcev v Belgiji. Coppe sedi na zatožni klopi radi tega, ker je za časa nemške okupacije Belgije dobavljal Nemcem premog in postranske izdelke. Proces ima izrazito političen značaj in je v zvezi z raznimi diplomatičnimi incidenti. Prič sodeluje na tej razpravi nad sodemdeset. Med njimi so državniki, diplomati, politiki, novinarji, vojaške osebe, ekonomski in tehniški. Javnost zasleduje proces z največjim zanimanjem.

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate značke za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN, 3107 So. Hamlin Avenue, CHICAGO, ILL.

SLOVEČI UMETNIŠKI

FOTOGRAFIST

Nemecsek

1439 W. 18th Street

IZDELUJE NAJBOLJŠE SLIKE

SVOJ POKLIC VRŠI ŽE 30-LETNO IZKUŠNJO!

JOLIETČANI POZOR!

Naznanjam rojakom in fananom fare sv. Jožefa, da imam veliko zalogo knjig iz Knjižarne Edinost iz Chicage. Masne knjige v slovenskem in angleškem jeziku in vsakovrstne nabožne in povestne knjige trdo in mehko vezane zelo po nizki ceni. Dobite me na mojem domu:

MARKO BLUTH, 512 — No. Broadway St. JOLIET, ILL.

Šur Majk!

KARKOLI SE DA TISKATI IN KARKOLI NAREDIJO KJE DRUGJE, TO NAREDIMO TUDI MI!" TO SO BESEDE NAŠIH TISKARJEV.

Naša Tiskarna

izdeluje tiskarska dela lično in točno. Že na stotine slovenskih in hrvatskih društev smo zadovoljili in zakaj ne bi še Vas?

Vsem cenjenim društvam se priporočamo, za vsakovrstne tiskovine, kot pisemski papir in kuverte z naslovi v vseh velikostih in različnih barvah.

Prav tako se priporočamo tudi posameznikom, trgovcem in obrtnikom, da se spomnijo nas, kadar potrebujejo kako tiskarsko delo.

Zmerno ceno, lično in točno narejeno delo jamčimo vsakomur!

TRGOVCI IN OBRТNIKI

ALI ŽE VESTE?

da ni businessa, če se ne oglaš. Kako naj ljudje pridejo k vam, če ne vedo za Vas? Poslužite se v tem oziru lista

A. S. EDINOST

ki zahaja v vse slovenske naselbine v Ameriki. Vsak katoliški Slovenec ga čita in je nanj naročen.

Oglašanje v našem listu je vspešno. Poskusite in prepričajte se!

Enako se priporočamo tudi cenjenim društvom, da se ob priliki prireditve spomnijo na naš list in objavijo v njem svoj oglas, ki jim bo mnogo koristil.

Vsa naročila pošiljajte na:

TISKOVNO DRUŽBO EDINOST

1849 W. 22nd St. Chicago, Ill.

PRISTOPAJTE

— k —

NAJSTAREJŠI, NAJVEČJI IN NAJBOGATEJŠI slovenski katoliški podporni organizaciji:

Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti

ki posluje že 30 let, (od 2. aprila 1894.)

Glavni urad v lastnem domu na 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Njeno skupno premoženje znaša \$1.200.000.00.

Solventnost 100.36%

K. S. K. Jednota ima v 20 raznih državah 140 krajevnih društev z 21,300 člani obeh oddelkov.

Od svojega obstanka do 1. febr. t. l. je K. S. K. J. izplačala že \$2,298,835.00 skupne podpore.

Pri K. S. K. J. se lahko zavarujete za posmrtnino v znesku \$250.00, \$500.00, \$1,000.00, \$1,500.00 in \$2,000.—. Dalje se lahko zavarujete za razne poškodbe, operacije, onemoglost, in bolniško podporo; pri slednji za \$1.00 ali 2.00 dnevne podpore in za dolgotrajno bolezen. Dalje ima K. S. K. J. tudi 20 letni zavarovalni oddelki in zavarovanje do 70 leta.

Sprejema se člani od 1 — 55 leta.

Rojake(nje) so uljudno prošeni, da naj dobri katol. stvari na ljubo ustanavljajo nova krajevna društva naše Jednote. Za novo društvo zadostuje 8 članov(ic). Geslo K. S. K. Jednote je: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Glede vstanovitve novih društev in glede drugih pojasnjl se obrnite pismenim potom na glavnega tajnika:

Josip Zalar, 1004 N. Chicago Str., Joliet, Illinois.